

**Instytut Badań Systemowych
POLSKIEJ AKADEMII NAUK**

**Przemysław Różewski
Emma Kusztna
Oleg Zaikin**

**Modele i metody zarządzania
procesem
Otwartego nauczania zdalnego**

Warszawa - Szczecin 2008

**Przemysław Różewski
Emma Kuszina
Oleg Zaikin**

**Modele i metody zarządzania
procesem
Otwartego nauczania zdalnego**

Autorzy poszczególnych rozdziałów.

Wprowadzenie: Emma Kuztina

Rozdział 1: Przemysław Różewski, Emma Kuztina

Rozdział 2: Emma Kuztina, Przemysław Różewski

Rozdział 3: Przemysław Różewski

Rozdział 4: Emma Kuztina

Rozdział 5: Przemysław Różewski

Rozdział 6: Przemysław Różewski, Emma Kuztina, Oleg Zaikin

Rozdział 7: Emma Kuztina, Przemysław Różewski

Rozdział 8: Emma Kuztina, Oleg Zaikin, Przemysław Różewski

Zakończenie: Przemysław Różewski

**INSTYTUT BADAŃ SYSTEMOWYCH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK**

**Przemysław Różewski
Emma Kusztina
Oleg Zaikin**

**Modele i metody zarządzania
procesem
Otwartego nauczania zdalnego**

Warszawa - Szczecin 2008

**INSTYTUT BADAŃ SYSTEMOWYCH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK**

Seria: BADANIA SYSTEMOWE, tom 61

Redaktor naukowy:

Prof. dr hab. inż. Jakub Gutenbaum

**INSTYTUT BADAŃ SYSTEMOWYCH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK**

**Przemysław Różewski
Emma Kusztnina
Oleg Zaikin**

**Modele i metody zarządzania
procesem
Otwartego nauczania zdalnego**

Warszawa - Szczecin 2008

© Instytut Badań Systemowych PAN, Warszawa 2008

© Politechnika Szczecińska, Wydział Informatyki
Szczecin 2008

Recenzenci:

Prof. dr hab. inż. Olgierd Hryniewicz

Prof. dr hab. inż. Ryszard Tadeusiewicz

Wydawca: Instytut Badań Systemowych PAN
ul. Newelska 6, 01-447 Warszawa
Seksja Informacji Naukowej i Wydawnictw
Tel. 837-68-22

Druk: Pracownia Poligraficzna
Wydział Informatyki
Politechnika Szczecińska
ul. Żołnierska 49, 71-210 Szczecin

Nakład 500. Ark. druk. 28,12
Maj 2008 r.

ISBN 9788389475169
ISSN 0208-8029

Spis treści:

WSTĘP	9
WPROWADZENIE	11
1. PROCES BOLOŃSKI I JEGO WPŁYW NA KONCEPCJĘ NAUCZANIA ZDALNEGO W EUROPIE.....	15
1.1. Wstęp	15
1.2. Trendy rozwoju systemu edukacyjnego.....	15
1.3. Koncepcja Otwartego i Zdalnego Nauczania	26
1.4. Jakość jako desygnat organizacji edukacyjnej	32
1.5. Zakończenie.....	46
1.6. Bibliografia.....	47
2. ANALIZA PROCESU NAUCZANIA ZDALNEGO	49
2.1. Wstęp	49
2.2. Wpływ środowiska sieciowego na koncepcję nauczania zdalnego.....	56
2.3. Teorie pedagogiczne w kontekście procesu nabywania wiedzy	63
2.4. Dyskusja podstawowych procesów nauczania zdalnego	66
2.5. Podsumowanie.....	77
2.6. Bibliografia.....	78
3. UWARUNKOWANIA TECHNICZNE PROCESU NAUCZANIA ZDALNEGO..	81
3.1. Wstęp	81
3.2. Organizacja i struktura systemów informacyjnych w nauczaniu zdalnym.....	81
3.3. Standardy i organizacje zajmujące się zagadnieniem nauczania zdalnego.....	97
3.4. Podsumowanie.....	112
3.5. Bibliografia.....	113
4. MODEL ZARZĄDZANIA OTWARTYM SYSTEMEM NAUCZANIA ZDALNEGO	115
4.1. Wstęp	115
4.2. Cel funkcjonowania Otwartego Systemu Nauczania Zdalnego	115
4.3. Pojęcie systemu informacyjnego organizacji edukacyjnej	116
4.4. Analiza systemowa organizacji edukacyjnej w warunkach otwartego nauczania ..	117
4.5. Hierarchiczna struktura elementów systemu zarządzania organizacją edukacyjną	123
4.6. Model funkcyjny informacyjnego systemu zarządzania organizacją edukacyjną..	133
4.7. Podsumowanie.....	147
4.8. Bibliografia.....	148
5. ZAŁOŻENIA PROJEKTOWE MODELU SYSTEMU INFORMATYCZNEGO KLASY LMS/LCMS	149
5.1. Wstęp	149
5.2. Proces wydobywania wiedzy od eksperta.....	149
5.3. Ontologia rozpatrywana jako model wiedzy	157
5.4. Koncepcja języka modelowania wiedzy dziedzinowej.....	167
5.5. Poglądy naukowe na temat modelowania procesu nabywania wiedzy	176
5.6. Podsumowanie.....	184
5.7. Bibliografia.....	185

6. ARCHITEKTURA I STRUKTURA SYSTEMU INFORMATYCZNEGO REPREZENTACJI I PRZEKAZYWANIA WIEDZY	189
6.1. Wstęp	189
6.2. Analiza postawionego zadania projektowego	189
6.3. Algorytm opisu dziedziny przedmiotowej	198
6.4. Algorytm kompilacji materiałów dydaktycznych	204
6.5. Zestawienie proponowanej metody z innymi metodami tworzenia Learning Object	218
6.6. Analiza przedstawionej metody pod kątem standardu SCORM	220
6.7. Zagadnienie walidacji i weryfikacji.....	222
6.8. Podsumowanie.....	227
6.9. Bibliografia.....	228
7. KONCEPCJA LABORATORIUM WIRTUALNEGO JAKO PRZESTRZENI WYMIANY KOMPETENCJI.....	231
7.1. Wstęp	231
7.2. Laboratorium wirtualne.....	231
7.3. Budowa środowiska przekazywania kompetencji na podstawie laboratorium wirtualnego	238
7.4. Metoda testowania kompetencji w środowisku laboratorium wirtualnego.....	248
7.5. Podsumowanie.....	255
7.6. Bibliografia.....	256
8. SIEĆ PRODUKCYJNA W OTWARTYM SYSTEMIE NAUCZANIA ZDALNEGO	259
8.1. Wstęp	259
8.2. Sieć produkcyjna a informacyjna w środowisku nauczania zdalnego.....	259
8.3. Konceptualny model sieci informacyjnej w przedsiębiorstwie edukacyjnym	263
8.4. Problem optymalizacji struktury i parametrów sieci informacyjnej w organizacji edukacyjnej	268
8.5. Optymalizacja parametrów otwartej sieci informacyjnej dla przygotowania materiałów dydaktycznych w wydawniczej sieci produkcji niematerialnej	274
8.6. Optymalizacja parametrów zamkniętej sieci zdalnego nauczania	282
8.7. Podsumowanie.....	288
8.8. Bibliografia.....	289
9. ZAKOŃCZENIE	291

Książka poświęcona jest następującym zagadnieniom: koncepcja europejskiego systemu edukacyjnego, koncepcja otwartego i zdalnego nauczania, jakość w systemie edukacyjnym, sieciowe środowisko nauczania zdalnego, uwarunkowania kognitywne nauczania zdalnego, organizacja i struktura systemów informacyjnych w nauczaniu zdalnym, standardy i organizacje zajmujące się zagadnieniem nauczania zdalnego, modele zarządzania otwartym systemem nauczania zdalnego, modele systemu informatycznego klasy LMS/LCMS, modelowanie wiedzy w nauczaniu zdalnym, laboratorium wirtualne jako przykład inteligentnego systemu informacyjnego, modele sieci informacyjnej w przedsiębiorstwie edukacyjnym.

ISSN 0208-8029

ISBN 9788389475169

Instytut Badań Systemowych PAN
tel. (4822) 3810241 / 3810273 e-mail: biblioteka@ibspan.waw.pl